

FRAGMENTA IOANNEA TIBETOLOGICA

Indická Kámaśāstra v Tibetském buddhistickém kánonu

Indian Kamashastra in Tibetan Buddhist Canon

Josef KOLMAŠ

Praha

Obr. 1 Milenci. Kamenný reliéf v chrámu boha Slunce, Kónárak (pol. 13. století).

Fig. 1 Lovers. Stone relievo in the Temple of God of Sun, Konarak (mid-13th c.).

Kolmaš J. (2013): Indická Kámašástra v Tibetském buddhistickém kánonu. - Fragn. Ioann. Collecta 20: 51-78.

Surúpova Kámašástra. - Pravděpodobný autor Nágárdžuna (7. stol. po Kr.). - Tibetský text '*Dod-pa'i bstan-bčos* v Tibetské knihovně Orientálního ústavu v Praze. - Český překlad. - Klasifikace žen (lotosová, lasturová, slonice, rozmanitá) a mužů (zajíc, býk, kůň, jelen). - Rozmanité sexuální praktiky. - Poznámky. - Glosář. - Bibliografie.

Klíčová slova: Surúpa. - Kámašástra. - Nágárdžuna (7. stol. po Kr.). - '*Dod-pa'i bstan-bčos* (Učebnice rozkoše). - Typy žen a mužů. - Rozmanité sexuální praktiky.

Kolmaš J. (2013): Indian Kamashastra in Tibetan Buddhist Canon. – Fragn. Ioann. Collecta 20: 51-78.

Surupa's Kamashastra. - Probable author Nagarjuna (7th c. AD). - Tibetan text of '*Dod-pa'i bstan-bcos* in Tibetan Tanjur. - Czech translation. - Classification of women (lotus-, conch-, elephant-, and varied woman) and men (hare-, bull-, horse-, and deer-man). - Various sexual techniques. - Notes. - Glossary. - Bibliography.

Keywords: Surupa. - Kamashastra. - Nagarjuna (7th c. AD). - '*Dod-pa'i bstan-bcos* (Manual of delight). - Classification of women (lotus-, conch-, elephant-, and varied woman) and men (hare-, bull-, horse-, and deer-man).

OBSAH

ÚVOD	52
Autor	53-54
Dílo	55
Prameny	55
TRANSLITEROVANÝ TIBETSKÝ TEXT A ČESKÝ PŘEKLAD	56
Úvodní poznámka	56-57
' <i>Dod-pa'i bstan-bčos</i>	58-71
Učebnice rozkoše	58-71
GLOSÁŘ	72-76
LITERATURA (citovaná, použitá, doporučená)	77-78

ÚVOD

V práci o Gendün Čhönphelovi a jeho erotickém traktátu '*Dod-pa'i bstan-bčos* (Döpä-tänčö, DT)¹ jsem konstatoval, že "erotická témata nejsou neznámým žánrem v tibetské náboženské a sekulární literatuře, jak by se mohlo nezasvěcencům zdát."²

Je-li Gendün Čhönphel pokládán za **posledního** autora, písícího o tomto tématu, je **prvním** a nejstarším v tibetském jazyce již z přelomu 14. a 15. století známým dílem o erotice, sexu a lásce Surúpova *Kámašástra*.

¹ Viz Kolmaš, Josef (2013): Gendün Čhönphel (1905-1951) – život a dílo tibetského umělce a intelektuála. *Fragmenta Ioannea Collecta*, 20.

² Kolmaš 2013, 16.

Autor

Toto rozsahem nevelké původně sanskrtské pojednání, čítající v překladu 255 sedmislabičných veršů sestavených do 59 čtyřverší (plus kolofon), vytvořil blíže neznámý indický buddhista Surúpa, tibetským jménem nazývaný Zugzang (*Gzugs-bzang*, "Krasavec").³

Surúpa je dosud zcela neznámým pojmem v indické literatuře. Jméno samo je doloženo z Mahábháraty, jednou jako epitet boha Šivy, podruhé jako pojmenování jednoho Asury.⁴ Jeho data je možno vyvozovat pouze značně rámcově. Z autorova vlastního prohlášení (v 2. verši a v závěrečném kolofonu), vyplývá pouze, že ve své práci "shrnul rozsáhlejší Nágárdžunovu Kámašástru".

Obr. 2 Áčárja Nágárdžuna (1./2. stol. po Kr.).

Fig. 2 Acharya Nagarjuna (1st/2nd c. AD).

Indická tradice zná **dva** Nágárdžuny. Jednak áčárju Nágárdžunu, filozofa, nejvýznamnějšího z buddhistických mnišských myslitelů, jednoho z tzv. "šesti ozdob Indie", který žil někdy ve 2. století n. l. (udávají se léta asi 100-165, ale jisté to není). Ten systemizoval a prohloubil doktrínu o prázdnotě (*šúnjata*) a svým spisem Mádhamikašástra, "Traktát (školy) středu" podnítl vznik mahájánské školy madhjamaka.⁵

³ Surúpa je obecné metaforické pojmenování ve významu "Krasavec". Viz Monier-Williams 1899, 1232b, "well-formed, handsome, beautiful; wise, learned". Tibetské *gzugs-bzang-pa* je podle Das 1902 (repr. 1951), 1106 synonymum ke slovu *gzugs-mdzes-pa*, "one of handsome body, one who has personal accomplishments." - Rekonstrukci tibetského *Gzugs-bzang* se Surúpou naznačil Cordier 1915, 258. Jeho příslušnost k buddhistické víře potvrzují slova v 58. verši o čtyřech druzích sansárických muk (káma-žádost, bhava-bytí, avidja-nevědomost, dršti-mylný názor).

⁴ Monier-Williams 1899, 1232b.

⁵ O vesmírné prázdnotě všech věcí a jevů šúnjatě, viz Miltner 1997, 200; o "škole středu" madhjamace viz tamtéž, str. 122-123.

Obr. 3 Mahásiddha Nágárdžuna (asi 6. stol. po Kr.).

Fig. 3 Mahasiddha Nagarjuna (about 6th c. AD).

A druhého Nágárdžunu, bráhmana mahásiddhu, velmi temnou postavu vadžrajány, který žil snad v 7. století. Podle nepřilíš věrohodné tradice měl být hlasatelem buddhistického tantrismu a autorem četných ezoterických děl pojednávajících o magii, o alchymii, o lékařství a přípravě čarovného elixíru atd. Tento Nágárdžuna-tantrik bývá někdy zaměňován s Nágárdžunou-filozofem.⁶

Podle všeho existovali tedy ve skutečnosti dva autoři stejného jména Nágárdžuna, které tradice integrovala v jednu osobu - slavného mádhjamika z 2. století s méně známým tantrikem ze 7. století. Po takovéto diferenciaci je pak samozřejmé, že Surúpova Kámašástra nemůže být dílem nikoho jiného než druhého (pozdějšího) Nágárdžuny.

⁶ Miltner 1997, 140-141.

Dílo

Protože téma smyslové touhy či chtivosti po slasti, po rozkoši (káma) bylo i v buddhismu nahlíženo jako jedna ze součástí života v sansáře, nijak neudivuje, že se Surúpův traktát dostal i do tibetského písemnictví.

Surúpův zestručněný text Nágárdžunovy Kámašástry, nepochybně známý historikovi Butön Rinčendubovi (1290-1364),⁷ byl jím také zařazen (někdy v roce 1320 či o něco později) do jeho vydání Tandžuru, druhé části Tibetského buddhistického kánonu.⁸ Z výše uvedeného lze tedy vyvodit závěr, že Surúpa musel žít někdy v době mezi roky 600 až 1400 naší éry.

Překladatel

Text Surúpovy Kámašástry, jakožto výtvar sanskrtské umělé poezie vzdělaného buddhistického veršotepce, převedl neznámý tibetský překladatel do tibetštiny sedmislabičným veršem trochejského typu s caesurou (přerývkou) za každou čtvrtou stopou [- - / - - // - - -]. Celkový počet 255 heptametrických veršů je rozvržen do 60 strof, z nichž je 49 po čtyřech řádcích, 6 (26, 31, 37, 38, 46, 49) po pěti řádcích a 4 (1, 24, 50, 57) po šesti řádcích.

Aby překladatel mohl dodržet strohé sedmislabičné metrum, musel se velmi často uchýlovat k použití různých gramatických částic jako jakýchsi "vycpávek" k doplňování potřebného počtu sedmi slabik. Jsou to např. pádové částice *la-don*, specifikací partikule *ni-sgra (ni)*, koncové částice *rdzogs-cchig*, spojující částice *lhag-bčas (te, ste, de)* a další.

Prameny

Tak jako zůstává nevyřešená otázka Surúpova autorství i doby vzniku jeho díla, je sporná i otázka pramenů, o které se ve své práci opíral. V prvním, vstupním čtyřverší práce jsou z jakéhosi "Mudrce" (*drang-srong*) Svárájany (*Sva-ra-ja-na*) citována slova motta či dedikace celé práce:

"Je-li kdo čistý, zdravých údů, znalý způsobů [sexuálního] chování, typů [mužů a žen], tajných prostředků a magických formulek, ten dosáhne nejvyššího štěstí na tomto světě" - praví Mudrc Svárájana, aby přivodil svrchované blaho.

Tento údaj nám ovšem nijak nepomůže, protože sám Svárájana je neznámou veličinou.

V závěrečném kolofonu (strofa 60) se toliko praví:

"Z rozsáhlé Kámašástry napsané áčárjou Nágárdžunou jsem [toto] zkompiloval a shrnul do stručného výtazku já Surúpa k užitku všem lidem."

⁷ Viz D. S. Ruegg, *The Life of Bu ston Rin po che*. Roma, 1966 (*Serie Orientale Roma*, 34).

⁸ Viz Tandžur (Dergeské vydání), oddíl *Rgjud* (Tantra), sv. ZI (155), listy 274b⁷ - 277a⁷. - Více o historii Tibetského buddhistického kánonu a jeho pražském exempláři viz Kolmaš 1995, 35-45 a další tam citovanou literaturu, a dále též Tucci I, 107-108. - Butön při redakční úpravě nejstaršího rukopisného Tandžuru pocházejícího z Narthangu odstraňoval duplicitní texty a sjednocoval pravopis, čímž vznikl tzv. Žalu Tandžur (podle místa Butónova působení, kláštera Žalu (*Ža-lu*) jihovýchodně od Žikace) a tato verze se stala základem pro všechna pozdější Tandžurová vydání.

TRANSLITEROVANÝ TIBETSKÝ TEXT A ČESKÝ PŘEKLAD

Úvodní poznámka

Kdo a kdy pořídil překlad Surúpovy Kámašástry ze sanskrtu do tibetštiny, není nikde uvedeno. Text je dostupný v různých vydáních Tandžuru, kde je zařazen do oddílu *Rgjud* (Tantra).⁹ Níže transliterovaný text pochází z Dergeského vydání Tandžuru z roku 1744, který vlastní Tibetská knihovna Orientálního ústavu AV ČR v Praze.

Pražský exemplář obou sbírek Tibetského buddhistického kánonu Kandžur a Tandžur byl získán autorem (JK) v Číně v roce 1958. Tvoří ho 316 xylografických svazků s celkovým počtem 97 525 listů. Tisk v případě Kandžuru je proveden červenou barvou, v případě Tandžuru barvou černou na bílém ručním papíru o rozměrech potištěné plochy 7,5 x 53 cm. Na každé straně folia je po sedmi řádcích. Text doprovází též 648 miniaturních ilustrací buddhistických božstev. Oba soubory obsahují dohromady 4469 děl, převážně překladů ze sanskrtu, částečně také z čínštiny a jen asi třicet titulů jsou původní práce tibetských autorů. Z těchto děl jich na Kandžur připadá 1 109 a na Tandžur 3 358. Zbývající dvě díla představují podrobné historické úvody a *karčhagy* (indexy) k oběma souborům.

Obr. 4 Část Tandžuru ve sbírkách Tibetské knihovny Orientálního ústavu v Praze.

Fig. 4 Part of the Tanjur in the collections of the Tibetan library of the Oriental Institute in Prague.

⁹ O různých vydáních Kandžuru a Tandžuru viz Kolmaš 1995, 37-45. A dále Josef Kolmaš, Notes on the Kanjur and Tanjur in Prague. *Archiv orientální*, 30/2 (1962), str. 314-317. Týž, *The Iconography of the Derge Kanjur and Tanjur. Facsimile reproductions of the 648 illustrations in the Derge Edition of the Tibetan Tripitaka housed in the Library of the Oriental Institute in Prague*. New Delhi, 1978 (*Sata-pitaka Series*, 241). Totéž (reprint), Vedams, New Delhi, 2002 (ISBN 81-7936-001-6).

Jak již řečeno výše (pozn. 8), text Surúpova Döpä-tänčö v Dergeském Tandžuru zabírá ve svazku ZI (155, pořadové číslo 2500) dohromady 36 řádků na 4 listech 274b⁷ - 277a⁷.

Jeho přepis (transliterace) do češtiny se řídí Zásadami české transliterace tibetštiny, vyloženými v Kolmaš 2010, 9-13.

Tricet písmen tibetské abecedy má v české transliteraci následující podobu:

ka kha ga nga
 ča čha dža ňa
 ta tha da na
 pa pha ba ma
 ca ccha dza wa
 ža za 'a ja
 ra la ša sa
 ha a

Samohláskové a dvojháskové znaky se transliterují:

a, ai, e, eu, i, o, u

Sanskrtské retroflexní hlásky (cerebrály či kakuminály), přepisované do tibetštiny tzv. "obrácenými souhláskami" *log jig*, se transliterují:

ga, dzha, ta, tha, da, dha, na

Obrácený samohláskový znak pro *i* v sanskrtských slovech se transliteruje *ī* (např. *īthi*).

Souhlásky s podepsanou dušnou hláskou (aspirátou) *ha* se transliterují:

gha, dha, dha, bha, dzha

Tři specifické sanskrtské znaky nahrazující koncové hlásky se transliterují:

visarga – ḥ
 anusvára - ṃ
 anunásika - m

Ve slovech, kde před kořenovou slabikou *ja* stojí prefix *g-*, se při transliteraci používá za prefixem *g-* tečka (např. *g.jas*, "vpravo"). To proto, aby se odlišilo psaní slabiky *ga* s podepsaným písmenem *j-* (např. *gjen*, "nahoru").

"Tečka" *ccheg*, označující hranici slabik nebo slov, se **netransliteruje** a mezi slovy se ponechává tzv. mezislovní mezera (např. *bžugs so*).

"Jednoduchá svislá čára" *šad* (též *rkjang šad* nebo *cchig šad*), naznačující začátek či konec věty nebo odstavce apod., se transliteruje jednou lomenou čarou [/]. Ta se zpravidla nepíše, končí-li poslední slovo-slabika verše postfixem *-g* pro jeho grafickou podobu. Např. *mčhog* (strofa 11), *mig* (strofa 15), *bdag* (strofa 22) aj.

"Zdvojená svislá čára" *ňis šad* v téže funkci jako *šad* se transliteruje dvěma lomenými čarami [//].

Z důvodů snazší orientace v textu zvolil jsem pro vyznačení osobních jmen božstev, lidí a názvů děl **tučný** tisk.

Obsahově a tematicky lze text rozčlenit do následujících okruhů či částí:

Nadpis a autorství - strofy 1-2;

Typy žen (lotosová, lasturová, slonice, rozmanitá) a mužů (zajíc, býk, kuň, jelen) - strofy 3-13;

Ženy podle povahových vlastností (flegmaticka, sangvinička, cholerička, harmonická) - strofy 14-19;

Vhodné partnerské kombinace podle vlastností žen - strofy 20-23;

Používání prostředků a metod k vylepšení sexu - strofy 24-39;

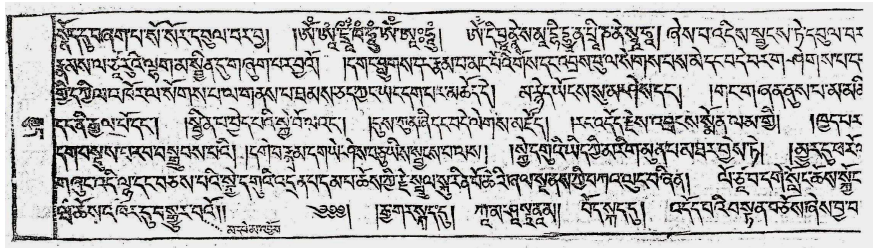
Čtyři způsoby a polohy při souloži - strofy 40-53;

Činnost po souloži - strofy 54-57;

Mravní naučení - strofy 58-59;

Závěrečný kolofon - strofa 60.

TEXT a PŘEKLAD

Obr. 5 Začátek tibetského textu Surúpovy Kámašástry v pražském exempláři Tandžuru, sv. ZI (155), sériové čís. 2500, fol. 274b⁷.

Fig. 5 Beginning of Tibetan text of Surupa's Kamashastra in the Prague exemplar of the Tanjur, vol. ZI (155), serial no. 2500, fol. 274b⁷.

[274b⁷] //rgja gar skad du/ **ká ma šá stra ná ma/** bod skad du/
'dod pa'i bstan bčos žes bja ba/

V sanskrtu: **Kámašástra-náma**

V tibetštině: **Učebnice rozkoše**

thams čad mkhjen pa la phjag 'cchal lo/

*Budiž pozdraven Vševedoucí!*¹⁰

1

/gsal dang jan lag bde stangs dang/

/rigs dang rdzas dang sngags rnams [275a¹] ni/

/sngags pas šes nas 'džig rten 'dir/

/bde ba'i mčhog ni bsgrub par bja/

/bde ba'i khjad par bskjed pa'i phjir/

/drang srong **sva ra ja nas** gsungs/

"Je-li kdo čistý, zdravých údů, znalý způsobů [sexuálního] chování, typů [mužů a žen], tajných prostředků a magických formulek, ten dosáhne nejvyššího štěstí na tomto světě" - praví Mudrc Svárájana, aby přivodil svrchované blaho.

2

/'dod pa'i bstan bčos 'bum sde las/

/klu sgrub kjis ni stong phrag gčig/

/bsdus te de las bdag gis kjang/

/bde ba bsgrub phjir 'di gsung ngo/

Ze statisíců¹¹ knih o rozkoši shrnul jich Nágárdžuna tisícovku. Já z nich [zde] pro dosahování štěstí vyložím [tuto] jednu.

¹⁰ Tj. Buddha Gautama, zvaný Šákjamuni; ale také epitet hinduistického boha Šivy (Werner 1996, 175-176).

3

/ʼbad pas rol bjed ma nmams kji/
/mkhas pas bde ba bskjed par bja/
/jang na šes pa cam gjis ni/
/rol bjad (*recte*: bjed) ma ji rigs šes ʼgjur/

Tím, že se snaží, vyvolává znalec u žen potěšení. A dále, pouze ze zkušeností poznává, jakého typu žena je.

4

/ʼdod pa bsten paʼi dus su ni/
/bud med nmams ni mgu bar ʼgjur/
/bud med rigs ni nmam bži ste/
/skjes pa nmams kjang de bžin no/

Ženy se v době milování rozradostňují. [Podle velikosti pohlavních orgánů]¹² jsou čtyři typy žen, stejně jako mužů.

5

/padma čan dang dung čan ma/
/glang čhen ma dang sna cchogs ma/
/ri bong dang ni khju mčhog dang/
/rta dang de bžin dgo ba dang/

Lotosová, lasturová, slonice, rozmanitá. [Muži pak jsou] zajíc, býk, kůň, jelen.

6

/padmaʼi gdong čan skal bžang ma/
/ʼdod paʼi gzugs čan bud med mčhog/
/khams gsum kun du (*recte*: tu) grags pa ji/
/padma čan gji mcchan ňid do/

Ta, která má obličej [tvaru] lotosu, je plodná,¹³ má smyslné tělo, je lepší [než ostatní] ženy a proslavená ve všech třech sférách.¹⁴ To jsou znaky lotosové.

7

/gdong pa ring žing gzugs bžang ma/
/skal ldan kun gji jid du ʼong/
/ngang paʼi ʼgros čan blo bžang ma/
/ʼdi ni dung čan ma žes bja/

Ta s podlouhlým obličejem, pěknou postavou, plodná, [všemi] oblíbená, s labutí chůzí a ušlechtilou myslí se nazývá lasturová.

¹¹ Počet "stotistic" naznačuje známý sklon Indů k přehánění a zveličování. Netřeba brát doslova.

¹² Jiná klasifikace žen je podle jejich povah (strofa 14), podle fyzického vzhledu (strofy 15, 16, 17, 18) a podle toho, co mužům poskytují (strofy 21, 23).

¹³ Doslova "s požehnaným údělem" (*skal-bžang-ma*, viz strofu 38); též *skal-ldan* (viz strofu 7).

¹⁴ "Třemi sférami" (*khams-gsum*) se rozumí nebesa, země, podsvětí.

8

/cho žing čung zad mche ba čan/
 /jan lag mňam [pa?] mdzes ldan mčhog/
 /mdog ldan skal bzang gsang ba thub/
 /de ni glang čhen ma ru grags/

Oblouhlá, s poněkud [vyčnívajícími] zuby, souměrných údů, velmi půvabná, s hezkou tváří, plodná a s mohutnými genitáliemi - ta je známa jako slonice.

9

/skjung ka'i dbjangs čan jan lag gnag/
 /sna cchogs gzugs čan sňan par smra/
 /bjams ldan sems ni ma dkrugs mčhog/
 /de ni sna cchogs ma žes bja/

Ta, která má hlas jako kafka, tmavé údy, je rozmanitých tělesných tvarů, libě mluvící, je laskavá, duchem nejméně vzrušivá, se zove rozmanitá.

10

/pags pa stong žing 'džam pa dang/
 /gser gji me tog dang mcchungs rtags/
 /jan lag bkra žing kha dog gnag/
 /gang gi rtags ni de ri bong/

Ten, který má tlustoučkou a jemnou kůži, penis podobný zlatému kvítku,¹⁵ souměrné údy snědé barvy - to jsou znaky zajíce.

11

/gdong pa ring žing skad bzang mčhog
 /rol bjed ma rnams mgu bar bjed/
 /pags pa dmar ldan rced mo mdzes/
 /de ji rtags ldan khju mčhog jin/

Ten, který má obličej podlouhlý, vynikající dobrý ženy obšťastňující hlas, má červenou pokožku a je příjemný v milostných hrách - kdo má tyto rysy, je býk.

12

/šin tu ring žing sbom pa ni/
 /dpag med jon tan ster ba'o/
 /mgrin sngon dang ni mcchungs pa ste/
 /'bras čan ltar (*recte*: rtar) ni bšad pa jin/

Ten, který je velmi vysoký, mohutných rozměrů, poskytující nezměrné potěšení, připomínající [ptáka] s modrým krčkem¹⁶ a je plodný, se zove kuň.

¹⁵ *Michelia champaka* L., magnoliový keř se žlutými voňavými květy.

¹⁶ "S modrým krčkem" (*mgrin sngon*) je básnickým pojmenováním páva.

13

/thung žing sbom pa glang ňa jin/
 /bstan žing rol [275b¹] bjed ma jid 'ong/
 /rtags kji tha sňad de jis ni/
 /ri dags dgo ba žes su brdžod/

Malý, statný, býčích svalů, pevný, u žen oblíbený - kdo sluje těmito vlastnostmi, nazývá se jelen.

14

/'dod pa'i bstan bčos mtha' dag las/
 /rtags kji mcchan ňid 'di bži bstan/
 /lhan čig skjes pa bad kan čan/
 /ring ba rlung čan mkhris pa čan/

V některých kámašástrách se učí o těchto čtyřech znacích [lidských] charakterů: flegmatici, sangvinici, cholericci a [lidé] od přirozenosti s harmonickou povahou.¹⁷

15

/rked pa zlum žing bzang mo ste/
 /padma'i 'dab ma dang mcchungs mig/
 /jong su rdzogs šing 'dod pa rdzogs/
 /skje gnas mdzes pa lhan čig skjes/

Ta, která má oblé boky, je pohledná, oči má jako plátek lotosového květu, je v milování dokonalá a má hezké luno, ta je harmonická.

16

/bud med mdog dkar padma čan/
 /jid 'bjung las bjung ring bar bšad/
 /ccho žing gsang ba rgjas pa ni/
 /grang ba'i reg ldan bad kan čan/

Žena s bílou tváří jako z lotosu, z lásky zplozená, pomalu hovořící, obtloustlá, širokého ohanbí a chladného doteku je flegmaticka.

17

/mgo ji ša rgjas bzang mo ste/
 /kha ji 'gram gňis šin tu dog/
 /skra li mgo bo lhag par čhe/
 /gang gi mchan ma de rlung čan/

Buclatá, hezoučká, sytě růžových líček, kudrnatých vlasů a obzvlášť velké hlavy - ta s těmito znaky je sangvinička.

¹⁷ Termíny flegmatický (*bad-kan-čan*, "se slizem či hlenem"), sangvinický (*ring-ba rlung-čan*, doslova "s dlouhým větrem či vzduchem"), cholericický (*mkhris-pa-čan*, "se žlučí") a harmonický (*lhan-čig skjes-pa*, doslova "stejnorodý", totiž v kom nepřevládá ani sliz, ani vítr, ani žluč). Ty prvky představují základní látky tělní a součásti jednotlivých orgánů a orgánových soustav, které oživuje a udržuje v činnosti právě dotyčný "vít" (*rlung*). Je-li tato souhra narušena, dostavuje se nemoc.

18

/sbal pa'i rgjab 'dra mgrin pa sra/
 /dro ba'i reg pa jang dag ldan/
 /mdog ser zla mcchan mjur ba ni/
 /mcchan ma de jod mkhris pa čan/

Žena s pevnou "žabí zádi" [ulitě] podobnou šjí, s opravdově vlahým dotekem, žluté tváře, rychlých měsíčků - která tyto znaky má, je cholerička.

19

/dus (recte: 'dus) kji sor ni ri bong ste/
 /de bžin rgu ba khju mčhog bčad/
 /rta ni lo ji zla ba'i cchad/
 /bzang po'i cchad ni dgo ba'o/

Zajíc [se vyznačuje] sevřenými prsty. Obdobně býka vyznačuje shrbenost, koně množství [semene po všechny] měsíce v roce, jelena dobré rozměry.

20

/rigs kji sbjor ba 'di jis ni/
 /mkhas pa rnams kjis šes par bja/
 /bud med dag gi rigs dag dang/
 /mcchon pas the cchom med par šes/

Určit kombinace [různých] typů dokáží znalci, kteří je nepochybně poznají z charakteristik žen.

21

/padma čan ni **nor sbjin ma**/
 /dung ma **dri za mo** ru bšad/
 /glang čen **ša za ma** jin te/
 /sna cchogs ma ni **sring** (recte: **srin**) **mor** bšad/

Lotosová je poskytovatelkou bohatství, lasturová se živí vůněmi, slonice je jedlicí masa, o rozmanité se říká, že je rákšasí.¹⁸

22

/ri bong padma čan gji bdag
 /khju mčhog dung ma de bžin te/
 /rta ni glang čen ma ji bdag/
 /sna cchogs ma ni dgo ba'o/

Zajíc je [vhodným] vlastníkem lotosové, stejně jako býk lasturové, kuň slonice a jelen rozmanité.

¹⁸ Nor sbjin-ma, "Poskytovatelka bohatství", Dhanada, jméno nižšího přírodního božstva jakší. - Dri-za-mo, "Jedlice vůní", pojmenování polobožských nebeských pěvkyní či hudebnic (sans. gandharví). - Ša-za-ma, "Jedlice masa", lidožroutská bytost z kategorie mimajinů, "ne-lidí" (sans. pišáci). - Srin-mo, lidožroutská zlovolná démonka (sans. rákšasí). - Viz Miltner 1997, *passim*; Kolmaš 2009, *passim*.

23

/nor sbjin mo (recte: ma) ni nor gjis mgu/
 /dri žim spos sogs dri za mo/
 /bza' dang bčas pa ša za mgu/
 /dpa' ba gñis kjis srin mo mgu/

Dhanadu potěší bohatství, jedlici vůní libý pach kadidla, jedlici masa vše od jídla a rákšasí dva siláci.

24

/rigs mi mthun pa mthun bja'i phjir/
 /rdzas kji sbjor ba bšad par bja/
 /lan brgja bkruš pa'i mar gjis ni/
 /rtags ni 'bad pas bsku bar bja/
 /me la čung zad bsros gjur na/
 /'dod pa'i dus su sbom par 'gjur/

Aby se shodly nevhodné typy, ukáže se na použití prostředků: omyjte stokrát pročištěným olejem penis a pečlivě ho jím potřete; bude-li [olej] na ohni trochu přihřátý, [penis] při milování zmohutní.

25

/rca ba bču pa'i bčud kjis len/
 /bžos thog 'o ma bsres te btung/
 /'dod pa'i nus pa med pa rnamš/
 /bzlog dka'i 'dod pa skje bar 'bjung (recte: 'gjur)/

Když se vypije elixír z deseti kořenů¹⁹ smíchaný se smetanou a mlékem, pak se i v impotentovi zrodí nepotlačitelná touha po rozkoši.

26

[276a¹] /sbal pa'i jan lag lnga blangs naš/
 /čhu skjes dmar po'i ze'u 'bru bsres/
 /phje ma bha ga'i nang du ni/
 /žag gsum bčug pas čhung bar 'gyur/
 /gang du zla ba gnas par ni/
 /der ni 'dod pa rtag tu gnas/

Když se vezme pět žabích končetin,²⁰ smíchají se s prašnými červeného lotosu a [získaný] prášek se vloží na tři dny do vagíny, zmenší se. Kdokoli má sperma, v tom sexuální touha vždycky přebývá.

¹⁹ Staroindický léčitel Sušruta (asi 4. stol. n. l.) ve svém slavném léčitelském díle Sušrurasanhita vyjmenovává těchto deset kořenů jako komponenty elixíru: 1/ trikantaka (*Tribulus terrestris* L.); 2/ kantakárika (*Solanum Jacquini* L.); 3/ brhati (*Solanum indicum* L., lilek indický); 4/ prithakparní (*Hemionitis cordiflora*, nebo *Uraria lagopoides* DC.); 5/ vidárigandha (*Hedysarum gangeticum* L.); 6/ bilva (*Aegle marmelos* Corr., marmelák); 7/ agnimantha (*Premna spinosa* nebo *Clerodendron phlomoides* L.); 8/ tuntuka (*Calosanthus indica* nebo *Oroxylum indicum* Vent.); 9/ páatala (*Bignonia suaveolens* nebo *Stereospermum suaveolens* DC.); 10/ kášmarí (*Gmelia arborea* L., blaholist nebo gmelina). - Viz Monier-Williams 1899, *passim*.

27

/gčig tu gjur pas mňam pa'i bde/
 /longs spjod grol bar mkhas pas bskjed/
 /jul dang rigs kji bje brag ni/
 /šes nas las kji cchogs rnams sbjar/

Při spojení v jedno [s ženou] usiluje znalec o stejné blaho, rozkoš i vyvrcholení. Zná-li erotogenní oblasti a zvláštnosti typů [žen], může provádět [spoustu] sexuálních aktů.

28

/so dang sen mo gnas rnams ni/
 /cches kji sbjor bas šes par bja/
 /cches gčig la ni spji bo ste/
 /gňis pa la ni rna bar bšad/

Místa [pro kousání] zuby a [škrábání] nehty at' [muž] zná podle dnů měsíce. Říká se, že první den je to na temeni hlavy, druhý na uších,

29

/gsum pa la ni sna ru ste/
 /de bžin bži pa gdong jin te/
 /lga pa la ni mgrin par gnas/
 /drug pa la ni dpung par ro/

třetí den [je to] na nose, čtvrtý pak na obličej, pátý na šíji a šestý na ramenou,

30

/bdun pa la ni sňing gar gnas/
 /brgjad pa de bžin sňing gar bstan/
 /dgu pa lte bar blta bar bja/
 /bču pa skje rags 'khor bar gnas/

sedmý den na nadrech a stejně tak i osmý den na prsou, se učí. Devátý den to bude spatřováno na pupku a desátý v místech kyčlů.

31

/bču gčig pa ni gsang bar brtag
 /bču gňis pa ni brla dag gnas/
 /bču gsum pa ni pus mo ste/
 /bču bži pa ni bjin pa gňis/
 /gnam stong la ni rkang bol du'o/

Jedenáctý den se [za ta místa] považuje ohanbí, dvanáctý den stehna, třináctý den kolena, čtrnáctý den lýtka a v novu nárt.

²⁰ Pět žabích končetin jsou dvě přední a dvě zadní končetiny a hlava.

32

/jar ngo'i zla ba gnas la ni/
 /rim bžin du ni bzlog par bja/
 /'phel dang 'grib pa'i cchul du ni/
 /mkhas pas šes nas spel bar bja/

V době narůstajícího měsíce jsou [to táž] místa, ale obráceně. Ví-li znalec, jak měsíce přibývá a ubývá,²¹ bude stupňovat [sexuální rozkoš působenou zuby a nehty].

33

/Smin drug dang ni Smal po mgo
 /Kha [recte: Khra] dang Rta chung de bžin te/
 /bre dang phul dag cches la ni/
 /mkhas pas rtag tu spang bar bja/

Znalec vždy zachová zdrženlivost ve dnech, kdy se [luna] nachází pod vládou [suhvězdí] Smin-drug a Smal-po, a stejně tak, [kdy jí vládnou suhvězdí] Khra a Rta-čhung.²²

34

/dus min la ni mi brcam ste/
 /rol bjed ma dang phrad mi bja/
 /gal te čhags pas 'džug gjur na/
 /the cchom med par 'či bar 'gjur/

V dobu nevhodnou ať se nic nepodniká, [ani] nedochází ke styku s ženami. Jestliže si [s nimi přesto někdo něco] z vášně začne, bezpochyby zemře.

35

/mňam pa'i bde ba dus su ni/
 /rol mo sna cchogs bsten par bja/
 /bud med mčhog mams mgu bja'i phjir/
 /dang po thun gñis bsten par bja/

V době obapolného blaha se vydávají různé extatické výkřiky [orgastického vzruchu]. Aby se uspokojily nejlepší z žen, milování ať se uskutečňuje v prvních dvou tříhodinách.²³

²¹ Narůstající měsíc (*jar-ngo'i zla-ba*), tj. od novu (1. den) do úplňku (14. den). - Podle starých Indů, a obdobně i starých Tibetanů, se oběh luny dělí na dvě stejně dlouhé poloviny: 1/ narůstající půlka, nazývaná *zla-stod*, "horní [polovina] měsíce", též *dkar-phjogs*, "bílá strana" (sans. šuklapakša, 1.-14. den); a 2/ ubývající půlka, zvaná *zla-smad*, "dolní [polovina] měsíce", též *nag-phjogs*, "černá strana" (sans. kršnapakša, 15.-28. den). - Viz Kolmaš 2012, 10-12.

²² Názvy suhvězdí: 1/ Smin-drug - období suhvězdí šesti hvězd Kárttika, považovaných za žinky boha Kárttikéja a později ztotožňovaných s měsícem Kuřátek (12. měsíc v roce, 16.X. až 15.XI.). 2/ Smal-po - období suhvězdí Márgaširša, odpovídající 1. měsíci v roce (16.XI. až 15.XII.). 3/ Khra - období suhvězdí Uttaraphalguní, odpovídající 3. měsíci v roce (16.I. až 15.II.). 4/ Rta-čhung - období suhvězdí Púrvaphalguní, odpovídající 4. měsíci v roce (16.II. až 15.III.). - Viz Monier-Williams 1899, 275c, 812c; Miltner 1997, 110; Werner 1996, 104.

²³ Jedním ze způsobů dělení tibetského dne (*žag* nebo *ñin-žag*), ve smyslu "noc a den" (*ñin-mcchan*) o 24 hodinách počítaných od 18:00 hod. prvního dne do 18:00 hod. druhého dne, je dělení na osm tříhodinových časových úseků *thun-cchod*. "První dvě tříhodiny" je tedy doba mezi 18:00 hod. až 24:00 hod. - Viz Kolmaš 2012, 8.

36

/so dang sen mos gdab pa ni/
 /bde ba'i dus su bsten par bja/
 /bde bas mjos pa'i dus su ni/
 /sen mo la sogs khjad par gdab/

Kousání zuby a škrábání nehty at' se provádí v době dělání rozkoše. Pomocí nehtů atd. at' se [to] provádí zejména ve chvíli [vrcholícího] vzruchu [při koitu].

37

/ñi ma zla ba 'pho dus dang/
 /zla ba žag gi mcchams de bžir/
 /'čhi bas 'dod pa spjad mi bja/
 /bud med zla mcchan dus su ni/
 /sa [276b¹] bon len pas spang bar bsngags/

Když se [na obloze] střídají slunce s měsícem a při čtyřech [příležitostech] na sebe navazují dny v měsíci,²⁴ at' se [pod hrozbou smrti] nekoná souložení. V době ženinych měsíčků se doporučuje zdrženlivost kvůli odplavení semene [s menstruační krví].

38

/skal ldan ma ji bha ga las/
 /mkhas pas me tog blang bjas nas/
 /bžos thog 'o mar bsres bjas nas/
 /bud med mo gšam rnams la ni/
 /bjin pas bu bzang skje bar 'gjur/

Vezme-li znalec z vaginy plodné ženy menstruační krev, smíchá ji se smetanou a mlékem a podá ženě neplodné, [ta] porodí hezké dítě.

39

/gžan gjis mi thub dkar po'i rci (recte: rca)/
 /skud pa dkar pos dkri bar bja/
 /bud med rked par bčing bjas na/
 bde bar bu ni bca' bar 'gjur/

Omotá-li se všemocný²⁵ bílý kořínek bělostnou přízí a připevní ženě k pasu, šťastně porodí dítě.

40

/'dod pa'i bstan bčos rgjas pa las/
 /bčing thabs bži po bšad par bja/
 /padma'i bčing thabs gñis [recte: gñid] log dang/
 /brla bsdams dang ni reg pa'o/

Z mnohých kámašáster budou [nyní] vyloženy čtyři polohy při souložení: lotosová, "při spaní"²⁶, tisknutí stehén a dotýkací.

²⁴ Těmito čtyřmi příležitostmi jsou večery a rána na začátku a konci měsíce.

²⁵ "Všemocný", doslova "jiným nepřemožitelný" (gžan-gjis mi-thub-pa).

41

/bha ga la ni 'o bjas nas/
 /skje gnas lag pas rce bar bja/
 /'bad pas lingga bčug bjas nas/
 /dal bas brgjab pa brcam par bja/

Po líbání [ženina] ohanbí a pohrávání si rukou s [jejím] lůnem, at' po opatrném zavedení penisu pomalu naráží.

42

/rkang pa bjin pas gnas bjas nas/
 /mgul nas rtag tu 'khjud par bja/
 /sen mo jan lag 'dri bjas nas/
 /mjur ba'i brgjab pa brcam par bja/

Přítisknuv se lýtky k [jejím] nohám, at' ji neustále okolo krku objímá a poškrábav končetiny nehty, at' provádí prudké narážení.

43

/'di ni padma'i bčing thabs te/
 /padma čan dang lhan čig brcam/
 /'di ni padma čan dgjes pas/
 /lhan čig skjes pa'i jon tan te/

Toto je lotosová soulož prováděná spolu s lotosovou. Těší-li tento [způsob] lotosovou, je potěšení rozmanitých takové:

44

/rkang pa gčig gis mnan bjas nas/
 /rkang pa gčig bčings khjad par du/
 /'bad pas rtag tu čhud bjas na/
 /džam pa'i brgjab pa brcam par bja/

Přitlačiv se [na partnerku] jednou nohou, at' si ji druhou nohou zvlášť přidržuje, opakovaně do ní vstupuje a vykonává něžné pohyby.

45

/bjin pa jis ni phje bjas na/
 /rang gi bjin pa'i nang gu 'džug/
 /de nas phrag par dgal bar bja/
 /slar jang mgul nas gzung bar bja/

Rozevřev svými lýtky její, vsune se mezi ně, potom si je položí na [svá] ramena a znovu a znovu ji bere okolo krku.

²⁶ Tibetsky *gñid*-[kji] *log*-[pa], doslova "při spaní, ve spánku" (viz též strofu 48).

46

/rtags ni 'bad pas 'džug bjas nas/
 /jang dang jang du brgjab par bja/
 /rang gi jon tan 'bjung 'gjur na/
 /'o mas lan gsum bkru bjas nas/
 /de bžin bha ga bkru bar bja/

Poté zaveda [do ní] s péčí penis, at' znovu a znovu naráží a když byl dosáhl svého vlastního ukojení, at' si úd třikrát mlékem omyje a obdobně at' omyje i [jí] vaginu.

47

/dung čan ma ji nu ma bzung/
 /snga ma'i 'dug stangs slar bčings nas/
 /bsrub čing sngags 'di brdžod par bja/
 /om ca la ca la svá há/

Uchopiv ňadra lasturové a zaujav [výše popsanou] polohu, at' provádí kvedlavý pohyb, odřikávaje [při tom] mantru "Óm, čala čala, sváhá!"²⁷

48

/stong bzlas pas ni dngos grub ste/
 /jon tan bslab rnams skje bar 'gjur/
 /de ni gñid log 'dug stangs te/
 /dung čan ma dang lhan čig bšad/

Když ji potisící odřiká, dosáhne se dokonalosti a vynalézavosti v rozkoši. Toto je pozice "při spaní", o níž se říká, že je [vhodná při souložení] s lasturovou.

49

/brla gñis kjis ni brla bsdams te/
 /nu ma [277a¹] lag pas gzung bar bja/
 /bjin khung gru mos phje bjas nas/
 /'bad pas rtags ni 'džug par bja/
 /de ni glang mo dag gis ni/

Když [muž] sevře svými stehny [její] stehna, uchopí rukou [její] ňadra a vytvoří si loktem otvor mezi [jejími] lýtky, at' [do ní] pečlivě zavede svůj úd. Toto [provádějí] slonice.

50

/rol bjed ma ji bjin pa phje/
 /ma mčhu cum pa bjas nas su/
 /de ji 'og tu brgjab par bja/
 /'di ni bsdams pa'i 'dug stangs te/
 /glang čhen ma la sbjar bjas nas/
 /jon tan rgjun rnams ster bar 'gjur/

Když rozevřel ženina lýtka a políbil její dolní ret, at' následně koná doráživé [souloživé] pohyby. Toto je poloha [zvaná] "přitisknutí stehen". Když se [to] provádí se slonicí, poskytuje [to] proudy rozkoše.

²⁷ Volně přeloženo asi "Óm, hybaj hybaj, budiž požehnán!"

51

/jan lag phan cchun 'khjud bjas nas/
 /rol bjed ma ji nu drag 'džib/
 /rang gi brla steng gžag bjas nas/
 /rtags ni 'bad pas 'džug par bja/

*Když se vzájemně objímají svýma rukama a nohama, at' [muž] prudce saje ženina
 ňadra, posadí si ji na svá stehna a pečlivě [do ní] zavádí úd.*

52

/sa la bsdad par bjas nas ni/
 /de 'og mgrin pa g.jas pas 'khjud/
 /lag pa g.jon pa gco bos gzung (recte: bzung)/
 /jang dang jang du brgjab par bja/

*Když si ji položil na zem, [obejme ji] pravici okolo krku, pánovitě se zmocní její levice
 a znovu a znovu doráží.*

53

/sna cchogs ma dang lhan čig tu/
 /reg pa'i 'dug stangs cog pur bšad/
 /sna cchogs ma ni cum pa nas/
 /mgrin par 'khjud pas jon tan ster/

*[Tato pozice prováděná s] rozmanitou se nazývá poloha dotyková s příkrčením. Líbaje
 rozmanitou a objímaje ji kolem krku poskytuje jí rozkoš.*

54

/de dang čhang ni btung bar bja/
 /bčud kjis len kjang khjad par du/
 /jang dang jang du ngal so žing/
 /so rci dag kjang bza' bar bja/

At' s ní popijí čhang²⁸ a zvláště elixír, odpočívá a únavu zahání žvýkáním betelu.

55

/cchig ni sňan par smra bar bja/
 /'bad pas rigs kji sgra ni brdžod/
 /dus šes pa ji mkhas pas ni/
 /sna cchogs gos ni bgo bar bja/

*a povídají si hezká slova. Poté co si řekli obvyklá slova, muž, který zná [pravou] chvíli,
 přioděje rozmanitou [jejím] šatem.*

²⁸ Čhang (čhang), slabší alkoholický nápoj vyráběný z kvašeného ječmene nebo rýže. Druh tibetského piva.

56

/padma'i dri čan padma čan/
 /dung ma mar gji dri jis brtag/
 /glang čhen ma ni rdul dris so/
 /'o ma'i dri jis sna cchogs brtag

Lotosová voní po lotosu, lasturuvou vyznačuje vůně oleje, slonice páchne po menstruační krvi, rozmanitá se pozná [podle] vůně mléka.

57

/nu ma bcir bar bja ba dang/
 /mkhas pas mang du cum pa na/
 /mgrin par 'khjud čing ma mčhu mjang/
 /de ltar las rnam s bjas nas ni/
 /de nas glu dang gar rnam s kjis/
 /rol bjed ma rnam s mgu bar bja/

Tiskna [ženina] ňadra, znalec [ji] mnohokrát celuje, okolo krku objímá a [její] dolní ret líbá. Po takovýchto aktech pak ženy oblažuje písněmi a tanci.

58

/'dod čhags khjad par sbjar ba jis/
 /'khor ba'i sdug bsngal skje mi 'gjur/
 /'dod ldan gang zag rnam s kjis ni/
 /ser sna že sdang spang bar bja/

Specifickým prováděním kámajógy se nedostaví muka sansáry²⁹ a zamilovaní lidé se zbavují závisti a nenávisti.

59

/dul žing ngo ccha šes pa dang/
 /rol bjed ma ji rce zla rnam s/
 /'bad de kun du (*recte*: tu) gsang bar bja/
 /'džam pas 'dul te drag pos min/

Žena at' si je vědoma zdrženlivosti a studu, vždy a všude at' skrývá svoje libido a menses! Získává se něhou, nikoli hrubostí.

60

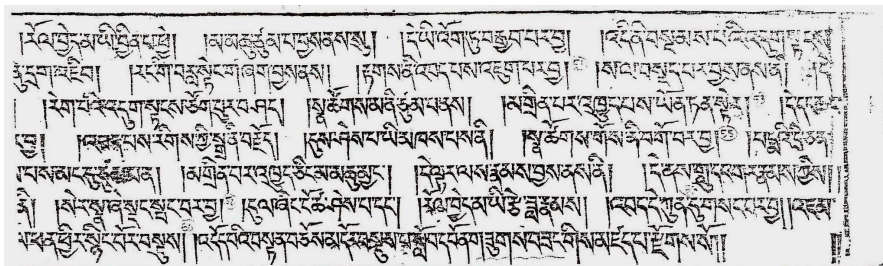
/slob dpon **klu sgrub** kjis mdzad pa'i/
 /'dod **pa'i bstan bčos** rgjas pa las/
 /bsdus te **gzugs bzang** bdag gis ni/
 /'gro la phan phjir sning por bsdus/

²⁹ Kámajóga, tibetsky 'dod-čhags, "pouto vášně". - "Muka sansáry" (tibetsky 'khor-ba'i sdug-bsngal), totiž chtíč či chtivost po slasti (káma), bytí či touha po bytí (bhava), nevěděni či nevědomost (avidja), mylný či falešný názor (dršti). - Viz Werner 1996, *passim*; Miltner 1997, *passim*.

// **'dod pa'i bstan bčos** mdor bsdus pa slob dpon **gzugs bzang** gis mdzad pa rdzogs so//

Z rozsáhlé Kámašástry napsané áčárjou Nágárdžunou jsem [toto] zkompiloval já Surúpa a shrnul do stručného výtažku k užítku všem lidem.

*Zkrácená Kámašástra sepsaná áčárjou Surúpou se tady končí.*³⁰

Obr. 6 Konec tibetského textu Surúpovy Kámašástry v pražském exempláři Tandžuru, sv. ZI (155), sériové čís. 2500, fol. 277a⁷.

Fig. 6 End of Tibetan text of Surupa's Kamashastra in the Prague exemplar of the Tanjur, vol. ZI (155), serial no. 2500, fol. 277a⁷.

³⁰ *Osobní vzpomínka.* - V letech 1975-1994 jsem působil na Státní jazykové škole v Praze jako externí učitel tibetštiny. Mou "tibetskou dílnou" za ta léta prošlo více než čtyřicet posluchaček a posluchačů, z nichž mnozí ve škole získané znalosti a vědomosti o duchovním světě Tibetanů - o jejich jazyku, historii, literatuře a kultuře - ve své vlastní pozdější praxi úspěšně uplatňovali (viz v *Almanachu k 90. výročí založení Jazykové školy*, Praha 2010, str. 72).

Po získání základních znalostí z tibetské gramatiky jsem spolu s žáky také čítával vybrané ukázky z klasické a současné tibetské literatury. Byly to např. Sakja-panditova Pokladnice moudrých rčení (*Legs-par bšad-pa*), ukázky z kroniky Zrcadlo králů (*Rgjal-rabs gsal-ba'i me-long*), drama O životě a zmrtvýchvstání krásné paní Nangsy (*Snang-sa'i 'od-'bum*), milostná poezie 6. dalajlamy Cchangjangjamccha, Bajka o ptácích a opicích (*Bja-sprel gtam-rgjud*), z Milaräpova Sto tisíce písní (*Gur-'bum*), tibetské lidové pohádky, z Tibetské knihy mrtvých (*Bar-do thos-grol*), z buddhistické sútry Jádro transcendentální moudrosti (*Šes-rab sñing-po*) a další.

S první skupinou studentů začínající u mne se studiem tibetštiny ve školním roce 1975-76 jsem v sedmém ročníku kurzu se studenty - Ing. Jindřichem Běťákem (zaměstnanec ČKD Praha, závod Lokomotivka, specializující se na provoz elektrických lokomotiv v extrémních terénních podmínkách), Borisem Davidem (odborný dokumentarista a překladatel), RNDr. Eduardem Frýbou (výzkumný pracovník v oboru chemie), PhDr. Martou Kiripolskou (slovenská redaktorka zahraniční redakce ČTK), Janou Krbcovou (fotolaborantka na Matematicko-fyzikální fakultě UK), RNDr. Věrou Hájkovou (pracovnice Ústavu molekulární genetiky ČSAV, později pracující mezi tibetskými emigranty v Rakousku) - ve školním roce 1981-82 četl a vykládal také obtížný text z Tibetského buddhistického kánonu Tandžuru, *'Dod-pa'i bstan-bčos* (Učebnice rozkoše) od indického autora Surúpy, jako ukázkou odborného textu se specifickou slovní zásobou a terminologií.

Dlužno však po pravdě dodat, že obsahová stránka Surúpova textu se nezamlouvala posluchače dr. Hájkové, tehdy se již připravující na funkci faráčky Českobratrské církve evangelické, a proto dotyčnou četbu neabsolvovala.

GL O S Á Ř

(odkazy na čísla strof)

Ka

Kámašástra ('*Dod-pa'i bstan-bčos*) 0, 60
 kámajóga ('*dod-čhags*) 58
 Kárttika *Smin-drug*, souhvězdí Plejády 33
Klu-sgrub Nágárdžuna 2, 60
rkang-bol nárt 31
skal-ldan plodná žena 7
skal-ldan-ma plodná žena 38
skal bzang-ma plodná žena 6, 8
ske-rags kyčel 30
skje-gnas vulva, zevní rodidla 15
skje-gnas lůno, pudenda, ohanbí 41
skje-rags kyčle 30
skjes-pa muž 4

KHa

khju-mčhog býk 5, 11, 19, 22
 '*khjud* přivinout, obejmout 51
 '*khjud-pa* držet, objímat kolem krku 42
Khra souhvězdí Uttaraphalguní 33
mkhris-pa-čan cholерik,-čka (dosl. "se žlučí") 14, 18
'khor-ba sansára 58

Ga

gang-zag člověk, živoucí bytost 58
gar tanec,-nce 57
gru-mo loket,-kty 49
grol-ba orgasmus, vrcholné vzrušení při koitu 27
glang-čhen slonice 51
glang-čhen-ma slonice 5, 8, 22, 50, 56
glang-ma slonice 49
glu píseň,-sně 57
dgal-bar bjed vložit na..., položit na.. 45
dgo-ba jelen 5, 19, 22
mgu-bja milování (dosl. "dělání radosti, potěšení") 35
mgul krk 42
mgul-nas gzung-ba brát, vzít kolem krku 45
mgrin-pa šíje, krk, hrdlo 29, 52, 57
mgrin-par 'khjud-pa objímat okolo krku 53, 57
brgjab-pa náraz, nárazivý pohyb, nárazení 42, 44, 52
brgjab-pa bjed narážet 46, 52
brgjab-pa rcom-pa narážet (při souloží) 41, 42

NGa

ngang-pa'i 'gros-čan mající labutí chůzi 7
ngal-so odpočinek po únavě 54

ngo-ccha stud, hanba 59
dnegos-grub dokonalost, svrchovanost, excelence 48
sngags mantra, magická formulka 1, 47

Ča

bčings zaujmout (např. polohu) 47
bčings-thabs pozice, poloha (při souloži) 40
bčug-bjed zavést, vsunout (penis) 41

ČHa

čhags vášeň, chtíč 34
čang čhang (druh piva) 54
čhud-bjed vstoupit do.., vstřít do.. 44

DŽa

'džam-pa něha 59
'džam-pa'i brgjab-pa něžný pohyb 44
'džib-pa sát 51
'džug-pa vstřít do.., vsunout do.. 34, 45
'džug-bjed zavést (penis) 46, 49, 51

Ňa

gñid-log (pozice) "při spaní" 40
gñid-log 'dug-stangs pozice "při spaní" 48
sñing-ga ňadra, prsa 30

Ta

rta kůň 5, 12, 19, 22
Rta-čhung souhvězdí Púrvaphalguní 33
rtags 1) znak,-y 10, 11; 2) penis, membrum virile 24, 46, 49, 51; 3) charakter, povahová vlastnost 14
lte-ba pupek 30

THa

thun tříhodina 35

Da

dung-čan-ma lasturová 5, 7, 47, 48, 56
dung-ma lasturová 21, 22
dul-ba zdrženlivost, mravní čistota, cudnost 59
drag-po hrubost 59
gdong obličej, tvář 29
gdong-pa ring s podlouhlým obličejem 7, 11
bde-stangs způsob sexuálního chování 1
'dud-stangs pozice, poloha (při souloži) 47, 48, 50, 53
'dod-čhags kámajóga 58
'dod-ldan roztoužený,-á, zamilovaný,-á 58
'dod-pa sten-pa milování 4
'dod-pa spjad milování 37
'Dod-pa'i bstan-bčos Učebnice rozkoše 0, 2, 14, 40, 60

'*dod-pa'i nus-pa med-pa* impotent,-ní 25
 '*dod-pa'i gzugs-čan* se smyslným tělem 6
rdul menstruační krev 56
rdul-dri pach menstruační krve 56
sdug-bsngal muka 58
 '*dri-bjed* škrábat
bsdams-pa'i 'dug-stangs poloha "přítlačení stehen" 50

Na

Nágárdžuna *Klu-sgrub* 2, 60
nu ňadro,-a, prso,-a 51
nu-ma ňadro,-a, prso,-a 47, 49, 57
gnas bjed-pa lokalizovat, situovat 42
rna-ba ucho, uši 28
sna nos 29
sna-cchogs 55, 56; viz *sna-cchogs-ma*
sna-cchogs-ma rozmanitá (tj. různých typů) 5, 9, 21, 22, 53

Pa

padma-čan lotosová (dosl. "s lotosem") 5, 6, 21, 22, 43, 56
padma'i bcing-thabs lotosová pozice 40, 43
padma'i dri-čan s lotosovou vůní 56
padma'i gdong-čan s obličejem (tvaru) lotosu 6
 Púrvaphalguní souhvězdí *Rta-čhung* 33
pus-mo koleno,-a 31
dpung-pa rameno,-a 29
spang-ba (sexuální) zdrženlivost 33
spji-bo temeno hlavy, téměř 28

PHa

phrag-pa rameno,-a 45

Ba

bad-kan-čan flegmatik,-čka (dosl. "s hlenem, slizem)" 14, 16
bud-med žena 20
bud-med mo-gšam neplodná žena 38
bud-med zla-mcchan ženiny měsíčky, menses 37
bud-med rigs typy žen 4
bjin-pa lýtko,-a 31, 42, 45, 49, 50
blo bzang-ma s dobrou (ušlechtitou) myslí 7
bha-ga pochva, vagina, vulva, zevní rodidla 26, 38, 41, 46
 '*bad-pa* snažit se, usilovat, usilovně 3, 44
 '*bad-pas* snaživě, s péčí 46, 51
 '*bras-čan* plodný (dosl. "s plodem") 12
sbal-pa'i rgjab žabí záda, záď (metaforicky "ulita") 18, 46

Ma

ma-mčhu dolní ret 50, 57
 mantra *sngags*, magická formulka 1
mar-gji dri vůně oleje 56

Márgašírša souhvězdí *Smal-po* 33
me-tog květ (metaforicky "menstruační krev") 38
mjong lízat, olizovat 57
mjos-pa šílenství, opilost, vrcholné vzrušení (při koitu) 36
Smal-po souhvězdí Márgašírša 33
Smin-drug souhvězdí Kárttika, Plejády 33

Ca

cum-pa líbat 53, 57
cog-pur přikrčeně, přihrbeně 53
gco-bos *bzung* pánovitě se zmocnit, uchopit jako pán 52
bcir-ba tisknout, stískat 57
rce pohlavní touha, libido 59
rce-ba laskat se s., hrát si s., mazlit se s. 41
rced-mo (milostné) hrátky, hry, cviky 11

CCHa

mcchan-ñid rys, tvar, znak 6, 14
mcchon-pa rys, charakteristika 20

DZa

rdzas (tajný) prostředek, lék 1, 24

Ža

že-sdang nenávisť 58
zla ženiny měsíčky, menses 59
zla-ba sperma 26
zla-mcchan ženiny měsíčky, menses 18, 37
Gzugs-bzang Surúpa 60
gzugs-bzang-ma s hezkým tělem, s hezkou postavou 7

'a

'o-bjed líbat 41
'o-ma mléko 46
'o-ma'i dri vůně mléka 56

Ja

jan-lag končetina, -y, úd, -y 1, 8, 10, 42, 51
jar-ngo'i zla-ba narůstající měsíc 32
jid-du 'ong oblíbený, -á 7
jid-'ong oblíbený, -á 13
jul místo, -a, erotogenní oblasti ženina těla 27
jon-tan 1) potěšení, ukojení, rozkoš 12, 43, 46, 50, 53; 2) vynalézavost, dovednost 48

Ra

rákšasí d'áblice *srin-mo* 21, 23
ri-dags dgo-ba jelen 13
ri-bong zajíc 5, 10, 19, 22
rigs typ, znak, vlastnost 1, 3, 10, 13, 14, 20
reg-pa tisknout se, dotýkat se 40

reg-pa'i 'dug-stangs pozice dotyková 40, 53
rol bjed-ma žena (dosl. "dělající šťastným") 3, 11, 13, 50, 51, 57, 59
rol bjed-ma-dang phrad pohlavní styk se ženou, soulož 34
rol-mo extatický výkřik při orgasmu 35
rlung-čan sangvinik,-čka (dosl. "s větrem") 14, 17
brla stehno,-a 31, 49, 51
brla-bsdams stehnový stisk, stisk stehen, tisknutí stehen 40, 41

La

las sexuální akt, soulož, koitus 27
lingga penis, membrum virile 41

Sa

sa-bon semeno, sperma 37
sansára 'khor-ba 58
Surúpa Gzugs-bzang 60
sen-mo nehet,-ty 42
sen-mos gdab-pa škrábání nehty 36
ser-sna závist 58
so-gdab-pa kousání 36
so-rci betel 54
srin-mo démonka rákšasí 21, 23
Svárájana Sva-ra-ja-na 1
gsang-ba genitálie, ohanbí, pudenda 8, 16, 31
bsrub kvedlavý (otáčivý) pohyb 47

Ha

lhan-čig skjes-pa harmonický,-á, typ ženy "rozmanitá" 14, 15,43

elixír *bčud* 54

Uttaraphalguní souhvězdí *Khra* 33

LITERATURA (citovaná, použitá, doporučená)

- Baker**, Roger (1996): *Ilustrovaná Kámasútra*. Svojtka a Vašut, Praha.
- Beauvoirová**, Simone (1967): *Druhé pohlaví*. Orbis, Praha.
- Bishop**, Clifford (2001): *The Art and Science of Sex - India and the Himalayas*. In: Bishop, Clifford - Osthelder, Xenia (vyd.), *Sexualia: From Prehistory to Cyberspace*. Kōnemann Verlagsgesellschaft GmbH, Köln am Rhein, 2001, s. 413-447.
- Cordier**, Henry (1915): *Catalogue du Fonds tibétain de la Bibliothèque nationale. Index du Bstan-kyur (Tibétain 108-179, 180-332)*. Paris.
- David-Neel**, Alexandra (1954): Femmes tibétaines. *France-Asie*, Saigon - Tokyo - Paris, Juillet 1954, s. 840-847.
- Davis**, Maxine (1957, 3. vyd. 1965): *The Sexual Responsibility of Woman*. Collins Fontana Books, London.
- Delvin**, David (1974, repr. 1981): *The Book of Love. The Home Doctor Book of Sex and Marriage*. New England Library Ltd., Holborn, London.
- Douglas**, Nik - **Slinger**, Penny (1981): *The Pillow Book. The Erotic Sentiment and the Paintings of India, Nepal, China & Japan*. Destiny Books, New York.
- Douglas**, Nik - **Slingerová**, Penny (1995): *Mystéria sexu*. Přel. Vladimír Miltner. Ikar, Praha.
- Eichenlaub**, John E. (1961, repr. 1965): *The Marriage Art*. A Mayflower-dell Paperback, London.
- Fromm**, Erich (1967): *Umění milovat*. Orbis, Praha.
- Henriques**, Fernando (1959, repr. 1965): *Love in Action. The Sociology of Sex*. A Panther Book, London.
- Hill**, Charlotte - **Wallace**, William (1999): *Erotikon: Erotische Kunst und Literatur aus aller Welt*. Benedikt Taschen Verlag GmbH, Köln. (Překlad z anglického originálu *Erotica: An Illustrated Anthology of Sexual Art and Literature*, I-III. Eddison Sadd Editions Ltd., London 1992, 1993, 1996.)
- Hooperová**, Anna (1994): *Velká kniha o sexu*. INA, Bratislava.
- Hooperová**, Anne (1997): *Káma Sútra. Klasické xpůsobý milování upravené pro současné milence*. Přel. Veronika Bártová. LK Ikar, Praha. (Překlad z anglického originálu *Anne Hooper's Kama Sutra*. Dorling Kindersley Ltd., London 1994.)
- Chayet**, Anne (1993): *La femme au temps des Dalai-lamas*. Stock-L. Permond, Paris.
- Kahn**, Fritz (2nd, revised ed., 1947): *Our Sex Life. A Guide & Counsellor for Everyone*. (Německý originál: *Unser Geschlechtsleben. Ein Führer und Berater für Jedermann*). Alfred A. Knopf, Inc., New York.
- Kolmaš**, Josef (1995): *Buddhistická svatá písma. Šestnáct arhatů*. Nakladatelství Práh, Praha.
- Kolmaš**, Josef (2007): Tibet: Sexualita, erotika a láska v reálném životě (s. 856-860)...ve výtvarném umění (s. 861-867)...v literatuře (s. 868-886). In: Jaroslav Malina (vyd.), *Kruh prstenu. Světové dějiny sexuality, erotiky a lásky od počátků do současnosti, I*, "Celý svět" kromě euroamerické civilizace. Akademické nakladatelství CERM, Nakladatelství a vydavatelství NAUMA, Brno 2007.
- Kolmaš**, Josef (2009): *Malá encyklopedie tibetského náboženství a mytologie*. Nakladatelství Libri, Praha.
- Kolmaš**, Josef (2010): *Slovník tibetské literatury*. Nakladatelství Libri, Praha.
- Kolmaš**, Josef (2012): Měření času u Tibeťanů. *Fragmenta Ioannea Collecta*, **15**, Svatý Jan pod Skalou, s. 5-32.
- Kolmaš**, Josef (2013): Gendün Čhönphel (1905-1951) – život a dílo tibetského umělce a intelektuála. *Fragmenta Ioannea Collecta*, **20**, Svatý Jan pod Skalou, s. 5-30.
- Kronhausen**, Phyllis - **Kronhausen**, Eberhard (1978): *The Complete Book of Erotic Art*, Vol. 1 and 2: *A Survey of Erotic Facts and Fancy in the Fine Arts*. Bell Publishing Company, New York.
- Lacroixová**, Nitya (1996): *Láska, sex a důvěrnost*. Svojtka a Vašut, Praha.
- Levine**, Nancy (1988): *The Dynamics of Polyandry: Kinship, Domesticity and Population on the Tibetan Border*. The University of Chicago Press, Chicago.
- Lo Duca**, Giuseppe Maria (1969): *Histoire de l'érotisme*. La Jeune Parque, Paris.

- Miltner**, Vladimír (1969, překl.): **Vátsjájána Mnich**, *Kámasútra aneb Poučení o rozkoši*. Avicenum - Zdravotnické nakladatelství, Praha. - Reprinty Avicenum, Praha 1991; Cosmopolitan, Prague 1997; Kanzelsberger, Praha 1999.
- Miltner**, Vladimír (1986): *Lékařství staré Indie*. Avicenum - Zdravotnické nakladatelství, Praha.
- Miltner**, Vladimír (1992, překl.): **Kaljánamalla**: *Anangaranga aneb Herna boha lásky*. Mladá fronta, Praha.
- Miltner**, Vladimír (1997, 2002): *Malá encyklopedie buddhismu*. Práce, Praha 1997, Nakladatelství Libri, Praha 2002.
- Newhorn**, Paula (1976): *Your Guide to Love and Sex*. Jaico Press Pvt. Ltd., Bombay.
- Peter**, Prince of Greece and Denmark (1955): The Polyandry of Tibet. In: *Congrès International des Sciences Anthropologiques et Ethnographiques (1952)*, II. Vienna, s. 176-184.
- Rešetov**, Aleksandr M. (1972): O poliandrii i poligamii u tibetcev (v svjazi s problemoj jich obščestvennogo stroja). *Istorija i kul'tura Vostoka Azii*, I. Izdatel'stvo "Nauka". Novosibirsk, s. 68-72.
- Schumann**, Hans Wolfgang (2008): *Svět buddhistických obrazů. Ikonografická příručka buddhismu mahájány a tantrajány*. Z angličtiny přel. Jan Filipický. Academia, Praha.
- Tandžur** (Dergeské vyd., 1744), oddíl *Rgjud* (Tantra), sv. ZI (155), listy 274b⁷ - 277a⁷.
- Tucci**, Giuseppe (1949, 1980): *Tibetan Painted Scrolls*, I-II. Libreria dello Stato, Rome. – Repr. Rinsen Book Co., Ltd., Kyoto.
- Uzel**, Radim (1990): *Mýty a pověry v sexu*. Práce, Praha.
- Van de Velde**, Th. H. (1928, 2. vyd. 1965): *Ideal Marriage. Its Physiology and Technique*. William Heinemann Medical Books Ltd., London. - Český překlad: *Dokonalé manželství. Studie o jeho fyziologii a technice*. Přel. Ludvík Hošek. Avicenum, Praha 1972.
- Vátsjájána**, Mallanága (1969): *Kámasútra. Kniha staroindické erotiky*. Z angličtiny přel. Elena Chmelová. Před slovy napísal J. Špitzer. Nakladatel'stvo EPOCHÁ (1. vydanie), Bratislava.
- Vogel**, Claus (1965): Surūpa's Kāmaśāstra. An Erotic Treatise in the Tibetan Tanjur. Edited and translated by Claus Vogel. Societas Orientalis Fennica, Helsinki (Studia Orientalia 30, 3).
- Werner**, Karel (1996): *Malá encyklopedie hinduismu*. Atlantis, Brno.
- Žuravleva**, J. I. (1960): Formy braka v Tibetě (Poliandrija). *Kratkije soobščeniija Instituta etnografii AN SSSR*, 35, s. 80-85.